

HELSINGØR STIFTSKONVENT

Dåben - mere end nødvendig?

Den 16. – 18. juni 2025

HELSINGØR STIFT

Dåben - mere end nødvendig?

Skal vi tage afsked med forestillingen om, at Gud ved dåben gør os til sine børn? Skal det være muligt at bruge andre læsninger til dåben end de to fra Markus og Matthæus, som det gældende ritual foreskriver? Ønsker vi en folkekirke, hvor der kan bruges forskellige dåbsritualer?

I april kom dåbskommissionen med sin midtvejsrapport, der fortæller om et intenst arbejde med dåbsritualets ordlyd, læsninger og bønner. Der lægges op til tre modeller, der skal drøftes og afprøves det næste halve år. Nogle vil gerne modernisere og forandre sproget i dåbsritualet for at skabe større forståelighed og relevans. Andre er skeptiske over for en mere gennemgribende revision, fordi det at ændre på ord og formuleringer også betyder en ændring af indhold.

Stiftskurset falder i denne høringsperiode. Der er al mulig grund til, at vi i år lader stiftskonventet handle om dåben.

Barnedåbsprocenten i 2023 var 55,6%. 20 år tidligere var den 75,5% (FUV). Faldet har en hel del med en ændret demografi at gøre, men ikke kun. Vi har fået flere voksendåb, lørdagsdåb og i de seneste år er også drop in-dåb kommet til. Det forandrer alt sammen dåbens *Sitz im Leben* fra menigheden til henholdsvis familien og den private sfære. Hvad skal vi tænke om det?

Og skal vi til at argumentere for dåben? Er et faldende dåbstal udtryk for en teologisk krise, hvor præsten har svært ved at argumentere for dåbens nødvendighed? Hvor mange henviser i vore dage til nødvendigheden af dåb som frelse fra arvesynden, som kun dåben kan skylle væk?

Confessio Augustana skriver i artikel 9, at dåben *"er nødvendig til frelse, og at Guds nåde tilbydes gennem dåben, og at børn skal døbes, for at de ved at frembæres ved dåben for Gud kan blive taget til nåde af Gud."* Den korte artikel afrundes med en fordømmelse af *"gendøberne, som misbilliger barnedåben og påstår, at børn frelses uden dåb."*

Men hvad vil det sige, at dåben er nødvendig til frelse? Den store tyske teolog Eberhard Jüngel (1934-2021) taler om Gud som *mere end nødvendig*. Kan vi tænke på samme måde om dåben, altså forstå dåben som noget, der hæver sig op over nødvendighed eller vilkårlighed? Den kristne Gud er åbenbarings Gud, der kommer til sine skabninger i dåben og giver os del i hans væsen. Vi kan overleve uden at være døbt, men dåben åbner en himmel af betydning over os og sætter vores liv ind i en historie, der rækker langt ud over den enkelte. Det er netop mere end nødvendigt. Det er selve nerven i vores liv, at vi modtager, før vi giver, og vi hører Kristus til. Kan det forklares eller begrundes?

De bedste hilsener fra arrangørgruppen

Peter Birch, Eva Tøjner Götke, Eskil S. Dickmeiss, Ulla Salicath, Elisabeth Arendt, Dorte Fabrin Beltoft, Thomas Gyl næs Nielsen og Karina Juhl Kande

MANDAG

13.00 Indkvartering

14.00 Velkomst ved biskop Peter Birch i foredragssalen på 1. sal

14.30 Carsten Pallesen: Arvesyndens legitimitet?

Læren om arvesynd blev udformet af Augustin som et svar på den pelagianske forståelse af synd og nåde. Siden Augustin har arvesynden været et stridspunkt i Vestens kirkehistorie, der tilspidnes med reformatorerne opgør med skolastikkens semi-pelagianske moralteologi.

Arvesyndslæren artikulerer en moderne frihedsproblematik, som kan belyses ud fra Niklas Luhmann og Michel Foucault. Ifølge Luhmann repræsenterer arvesynden et hidtil ikke overtruffet religionspolitisk skema for selviagttagelse, og ifølge Foucault repræsenterer Augustins anti-pelagianske skrifter en epokalt ny opfattelse af seksualiteten.

Foredraget identificerer forskellige spor af arven efter arvesynden, som måske, måske ikke kan appliceres på en nutidig formulering af dåbens nødvendighed.

Carsten Pallesen er lektor ved Teologisk afdeling for systematisk teologi og Dr. Theol.

16.15 Paneldebat om dåbskommissionens midtvejsrapport

Sognepræst Birgitte Kragh Engholm og Lektor, PhD Rasmus H.C. Dreyer

Moderator: Sognepræst Eva Holmegaard Larsen

18.30 Middag

20.00 Forfatterforedrag ved Peder Frederik Jensen

Peder Frederik Jensen taler med udgangspunkt i sin seneste roman, *Rans Vilje*, om flodbølgen, der ramte Syddanmark i 1872. Hvordan hænger historien om flodbølgen sammen med vor tids sociale, geografiske og naturmæssige problemer? Han taler om det enkelte menneskes skæbne og om naturen, vi forsøger at leve i. Desuden vil han komme ind på sin tid som præste- og højskolebarn med udgangspunkt i udgivelsen *I min mors hus er der mange boliger*.

TIRSDAG

7.15 - 8.15 Yoga for alle v/ yogainstruktør Pia Jønsson (medbring evt. egen måtte)

EN GOD START PÅ DAGEN. Begynd dagen med en times blid, afspændende yoga, der vækker kroppen og åbner sindet. Yogaen indbyder til fordybelse, bøn og meditation. Til at mærke åndedrættet som et beroligende anker. Timen indrammes af en lille tekst.

Hvis vejret tillader det, breder vi måtterne ud på plænen ud for spisesalen, så tag lunt og løst tøj på.

Hvis det regner, laver vi yogaen indendørs. Alle kan deltage. Pia Jønsson viser forskellige udgaver af de enkelte stillinger.

Pia Jønsson laver sorggruppeforløb med præsten i Brorsons Kirke med samtale og yoga, og hun er forfatter til bogen LIVSMOD – find vej i din sorg. Pia er cand. mag, sorggruppeleder og yogainstruktør. Se evt. mere på metafor.dk.

9.00 Morgenandagt i Ullerød Kirke: Mikkel Tode Raahauge, Skovshoved Sogn

Nyere dåbssalmer

v. Mette Dansøn

Vi vil se på nye dåbssalmer, flere så nye, at de ikke er at finde i nogen salmebøger. Har du selv skrevet en dåbssalme, så send den på forhånd til mhh@km.dk så kan vi tage den med.

Hvad er budskabet i de moderne salmer? Er det anderledes end i de gamle?

Katekumenatet

v. Line Hage

Præsentation af en velafprøvet metode til at styrke sognets samtale om tro, og Lines erfaringer med materialet til dåbs- og konfirmationsforberedelse for voksne. Der bliver også tid til at prøve det af i praksis.

Fadderinstitutionen

v. Camilla Bækgaard Eriksen

Det er folkekirken, der stiller krav om faddere ved dåb, men det er som om, at vi er tilfredse, når blot vi har navn og adresse til kirkebøgerne. Det er for lidt, og spørgsmålet er, om ikke vi overser en enorm ressource ved ikke at ville mere med fadderne? I denne refleksionsgruppe drøfter vi fadderfunktionen, og sporer os ind på, hvordan vi fra folkekirkens side kan give den et tiltrængt løft.

Dåbens tekster – de oprindelige, de nuværende og de måske fremtidige

v. Dorte F. Beltoft

Vi skal se på, hvad Paulus skriver om dåb i Galaterbrevet, Romerbrevet og Første Korintherbrev, som er blandt de ældste tekster om dåb i NT. Hvilken forskel gør dåben ifølge Paulus og hvordan? Er det et problem, når Paulus' dåbsteologi implicerer, at de døbt bliver Guds børn? Hvad siger Mark 1,9-11 om det? Og hvordan egner eller egner Mark 10,13-16 sig *ikke* som ritualtekst? Er der andre mere velegnede dåbstekster? Det er nogle af spørgsmålene, som den aktuelle dådsdebat rejser, og som vi kan drøfte.

Hvordan får vi liv og gensidighed i dåbssamtalen?

v. Arne Mårup

Ved dåbssamtalen kan man godt havne i et dødvande, hvor det hele enten går op i hyggesnak eller i præstens teologiske enetale. For lidt og for meget. Og har man mange samtaler, kan der let gå samlebånd i det. En enkel metode til liv og gensidighed er at bruge "samtalestartere". Ark med billeder og tekster, der åbner op for dialogen, skaber medinddragelse – men i praksis også åbner op for større åbenhed og mere dybdegående samtaler.

Drop in-dåb en anderledes, ny invitation til dåb

v. Mette Gramstrup

Vi skal overveje, hvad der sker med en gudstjeneste, når fokus flytter fra befaling til invitation. Og hvilken betydning det har, at autoritativ almagt søges formidlet som nutidigt nærvær.

11.30 Ulla Morre Bidstrup: Dåben mellem ritual, tradition og en bedre frokost. Et kasualteoretisk blik.

Dåben er et sakramente, og dens teologi er aktuelt genstand for stor debat. Dåben er også en måde at forholde sig til, at et nyt barn er kommet til verden, eller at et større barn har besluttet sig for at blive konfirmeret. Eller ønsket om dåb kan opstå efter mødet med sygdom, udsendelse eller et nyt fællesskab. Dåben bliver dermed et svar på de spørgsmål og behov, som det levede liv rejser. Dåben er nemlig også et kasualie. Men vores levede liv ændrer sig, så det gør vores forhold til dåben selvfølgelig også.

Ulla Morre Bidstrup er uddannelses- og afdelingsleder i FUV, præst og ph.d.

13.00 Frokost

15.00	Medarbejdermøde i gymnastiksalen ved biskop Peter Birch
17.30	Drinks og fotografering
18.00	Festmiddag
21.00	Revy! – derefter musik og dans
23.00	Natmad

ONSDAG

09.00 Morgenandagt i Ullerød Kirke: Mona I. Høgh, Humlebæk Sogn

10.00 Foredrag ved skuespiller og forfatter Jens Albinus

Jens Albinus er i sin seneste bog, *Den kærlighed du har til mig*, træt af den moraliserende opbyggelighed, han finder i mange teaterforestillinger. Teatret skal ikke opbygge, men så tvivl, mener han. Men er der egentlig et liv efter tvivlen? Er det muligt at tro og hvile i dåbens gave?

11.30 Afslutning ved biskop Peter Birch

12.00 Frokost – en sandwich at gå hjem på

Tilmelding:

Udgiften til stiftskonventet dækkes fuldt af Helsingør Stift, men på grund af værelsesfordeling og forplejning er tilmelding nødvendig og bindende.

Tilmelding foregår digitalt via dette link (brug Microsoft Edge):

<https://forms.office.com/e/Afm2dm8yA5?origin=lpLink>

Emeriti bedes tilmelde sig via mail direkte til Thomas Gyltnæs Nielsen (tgn@km.dk). I forbindelse med den elektroniske tilmelding bedes man samtidig sende en mail til provsten vedrørende deltagelse i kurset. Vi bekræfter modtagelsen af tilmeldinger efter tilmeldingsfristen, men vær opmærksom på selv at notere de afgivne oplysninger, da de ikke vil fremgå af kvitteringen.

Tilmeldingsfrist: mandag den 2. juni

Vær opmærksom på, at man udover navn og tjenestested også bedes angive, hvem man har aftalt at dele værelse med – ellers sætter vi jer sammen med en anden. Der er ikke nok enkeltværelser til alle.

Ved delvis deltagelse angives præcis ankomst- og afrejsetidspunkt af hensyn til måltiderne.

Eventuelle allergier eller ønske om vegetarkost noteres også.

Eventuelle spørgsmål vedrørende tilmelding bedes rettet til Thomas Gyltnæs Nielsen på e-mail: tgn@km.dk

HELISINGØR STIFT